

Załącznik do uchwały Nr VIII/.../2024

Rady Gminy Starogard Gdański

z dnia 28 listopada 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE STAROGARD GDAŃSKI
NA LATA 2025- 2027**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

- I. Diagnoza
- II. Zadania Gminy w zakresie realizacji ustawy
- III. Cele i zadania programu.
- IV. Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodzina na lata 2025-2027
- V. Realizatorzy programu.
- VI. Finansowanie programu
- VII. Monitoring i kontrola realizacji programu.

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 –2027 opracowany został w oparciu m.in. o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., której założeniem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, celem jest przywrócenia zdolności do poprawnego funkcjonowania, poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny, rozwijania kompetencji opiekuńczo –wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Program uwzględnia także uregulowania prawne zawarte w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2023 r., poz. 1923). Celem tego programu jest budowa systemu wsparcia i pomocy rodzinie przy maksymalnym zaangażowaniu zasobów gminy. Działania gminy powinny być skierowane na profilaktykę oraz na wszechstronną pomoc rodzinie w kryzysie, tak aby mogła ona poradzić sobie z trudnościami. Praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do (biologicznej) rodziny. Działania wspierające, utrzymanie pełnej rodziny konieczne są przede wszystkim ze względów społecznych, ale też i ekonomicznych, ponieważ służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, w razie potrzeby przez asystentów rodzinnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

I. DIAGNOZA

W wyniku zmian systemowych rodziny z dziećmi mogą dziś korzystać z szerokiego wachlarza wsparcia finansowego. Niestety poprawa warunków finansowych nie przekłada się na poprawę relacji w rodzinie, nie niweluje skutków związanych z występującymi problemami opiekuńczo – wychowawczymi, przemocą w rodzinie, rozpadem rodziny, zanikiem poczucia bezpieczeństwa, alkoholizmem czy narkomanią. Rodziny z problemami opiekuńczo- wychowawczymi to niestety częsty problem występujący w społeczeństwie. Należy sobie zdać sprawę, iż nie wszystkie przypadki są zdiagnozowane. Rodziny nie korzystające z pomocy społecznej, nie przejawiające większych problemów szkolnych mogą ujawnić się dopiero po wielu latach niewydolnego funkcjonowania. Duży problem stanowią także rodziny, które nie wyrażają woli współpracy w rozwiązywaniu swoich problemów, nie chcą współpracować z asystentem rodziny ani pracownikiem socjalnym. Jest to poważne wyzwanie dla systemu polityki społecznej, dla pracowników socjalnych, asystentów rodzin, a także pedagogów, funkcjonariuszy policji i społeczności lokalnej, aby być wrażliwym na sygnały dochodzące ze środowiska i odpowiednio wcześniej reagować.

Karta Diagnostyczna

Wyszczególnienie	Lata		
	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców Gminy Starogard Gdański	16 458	16 565	16 615
Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Starogard Gdański w wieku 0-18	4 047	4 071	4 029
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	308	316	243
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	2 336	2 148	0
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego	3 950	3 705	0
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	1 270	1 240	1 190
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	82	70	55
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych	174	140	100
Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	5	4	5
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	82	86	81
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	778	1002	1160
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	21	19	25
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	49	48	76
Liczba dzieci z terenu Gminy Starogard Gdański przebywających w pieczy zastępczej	12	32	35
Liczba asystentów rodziny	1	1	2
Liczba rodziny korzystających ze wsparcia asystentów rodziny	19	20	26

Poniższe dwie tabele przedstawiają liczbę rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, liczbę rodzin, w których zakończono tę współpracę oraz powody jej zakończenia i liczbę dzieci z terenu Gminy Starogard Gdański przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021-2023 to pierwsza z tabel, natomiast druga charakteryzuje czas i okres współpracy rodzin z asystentem rodziny.

Tabela 3 charakteryzuje realizację procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat.

Tabela 1

Wyszczególnienie	Lata		
	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	19	20	26
W tym: liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	46	60	88

Liczba rodzin, z którymi zakończono pracę asystenta rodziny	5	6	8
Ze względu na: zmianę formy wsparcia	-	-	-
Ze względu na brak efektów	-	3	6
Ze względu na osiągnięcie celów	1	2	2
Ze względu na zaprzestanie pracy z asystentem rodziny	1	1	3
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	12	27	32

Tabela 2

Okres współpracy asystenta z rodziną w poszczególnych latach	Lata		
	2021	2022	2023
Do 3 miesięcy	2	3	3
Od 3 do 12 m-cy	8	3	11
Powyżej 1 roku	9	14	12
Przeciętny czas pracy z rodziną w miesiącach	15	18	22

Tabela 3

Wyszczególnienie	Lata		
	2021	2022	2023
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	52	72	82
Liczba założonych procedur „Niebieskie Karty”	25	51	56
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	29	45	48
Liczba rodzin, u których założono procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku	49	48	76
Liczba dzieci w rodzinach, u których założono procedurę „Niebieskie Karty”	9	10	44

Rodziny Zastępcze

Wyszczególnienie	Lata		
	2021	2022	2023
Liczba rodzin, którym odebrano dzieci	3	6	6
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	35	42	57
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych	19	20	15
Liczba rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej	-	-	-

Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych	163 392	231 335	390 220
--	---------	---------	---------

II. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE REALIZACJI USTAWY

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
 - 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
 - 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
 - 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
 - 5) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
 - 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
- Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny; zgodnie z wytycznymi przekazywanymi przez wojewodę.

III. CELE PROGRAMU

Cel główny :

Wspieranie rodzin wykazujących trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz profilaktyka w zakresie działań na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

2. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny.
3. Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny w przebiegu procesu wychowania dziecka w rodzinie.
4. Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny.

IV. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY na lata 2025-2027.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

ZADANIE	WSKAŹNIK	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY
ZABEZPIECZENIE PODSTAWOWYCH POTRZEB BYTOWYCH DZIECI I RODZINY			
1) Monitorowanie sytuacji rodzin z dziećmi	- liczba wywiadów środowiskowych	2025-2027	GOPS
2) Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji	- liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną, - liczba rodzin korzystających z zasiłku celowego, - liczba rodzin korzystających z zasiłku okresowego, - liczba dzieci korzystających z posiłku, - liczba rodzin korzystających z pomocy żywnościowej (POPŻ) - liczba rodzin korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności, - liczba rodzin korzystających ze specjalnego zasiłku opiekuńczego, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego, - liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego i energetycznego	2025-2027	GOPS

3) Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy.	- liczba prowadzonych procedur NK, - liczba grup roboczych, - liczba spraw skierowanych do Prokuratury	2025-2027	GOPS
4) Wspieranie systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej.	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem, - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym, - liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	2025-2027	GOPS, PCPR
ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH RODZINY			
1) Wspieranie rodzin w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba rodzin kierowanych do placówek udzielających wsparcia	2025-2027	GOPS, PCPR, PORADNIA PSYCH.-PED., CENTRUM PSYCHOLOGICZNO-PASTORALNE "WIĘŹ", CPD, SPZOZ CLU
2) Zapewnienie opieki asystenta rodziny rodzinom wykazującym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	- liczba asystentów rodziny, - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny	2025-2027	GOPS
3) Udział w szkoleniach dla osób pracujących na rzecz rodzin	- liczba szkoleń, - liczba uczestników	2025-2027	GOPS
4) Rozpowszechnianie informacji w zakresie dostępności konsultacji i poradnictwa specjalistycznego	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego	2025-2027	GOPS, UG, PLACÓWKI UDZIELAJĄCE WSPARCIA
WZMACNIANIE POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO RODZINY W PRZEBIEGU PROCESU WYCHOWANIA DZIECKA W RODZINIE			
1) Realizacja programów szkolnych przeciwdziałających patologiom i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach, - liczba dzieci i młodzieży korzystających ze świetlic szkolnych	2025-2027	SZKOŁY, UG, ŚWIETLICE, GOPS
2) Wspieranie wychowawczej roli świetlic poprzez rozwijanie aktywnych form integracji społecznej	- liczba świetlic wiejskich oraz organizowanych form integracji (dożynki gminne, dzień sportu, dzień dziecka, spotkania opłatkowe, itp.)	2025-2027	UG, RADNI, SOŁTYSI, SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA
3) Organizowanie wypoczynku,	- liczba uczestników,	2025-2027	KURATORIUM, UG, GOPS, SZKOŁY,

konkursów i festynów dla dzieci i młodzieży szkolnej.	- liczba organizowanych form wypoczynku		KGW, SOŁTYSI, RADNI, SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA, ANIMATORZY, INNI
4) Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne	- liczba pedagogów szkolnych, - liczba psychologów szkolnych	2025-2027	UG, SZKOŁY
TWORZENIE WARUNKÓW DO WYKONYWANIA ZADAŃ GMINY W OBSZARZE WSPIERANIA RODZINY			
1)Zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie dzieci z terenu gminy Starogard Gdański w pieczy zastępczej	- liczba dzieci w pieczy zastępczej - wysokość zabezpieczonych środków	2025-2027	GMINA STAROGARD GDAŃSKI
2) Zabezpieczenie środków na zatrudnienie asystentów rodziny oraz podnoszenie przez nich kwalifikacji	- liczba etatów asystentów rodziny, - liczba szkoleń dla asystentów, - wysokość zabezpieczonych środków na wynagrodzenia i na szkolenia	2025-2027	GOPS,UG

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim,
- Urząd Gminy Starogard Gdański,
- Radę Gminy Starogard Gdański,
- Sołectwa,
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Starogardzie Gdańskim,
- Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim,
- Komenda Powiatowa Policji w Starogardzie Gdańskim,
- Centrum Pomocy Dzieciom Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Starogardzie Gdańskim,
- Centrum Psychologiczno-Pastoralne "WIEŻ",
- placówki oświatowe i kulturowe,

- placówki służby zdrowia,
- organizacje pozarządowe.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Programu odbywać się będzie w zakresie posiadanych środków finansowych poszczególnych podmiotów. Planowanie wydatków na poszczególne zadania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wysokości środków przyznanych na dany rok.

VII. OCZEKIWANE REZULTATY

Spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2025-2027 Programu wspierania rodziny w gminie Starogard Gdański są:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, uzależnieniami,
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych,
- rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

VIII. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał systematycznej analizie. Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznego sprawozdania merytorycznego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim przedkładanego Wójtowi Gminy Starogard Gdański.

Dodatkowo sporządzane będą też sprawozdania rzeczowo- finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazane zostaną Wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Koordinację w zakresie Programu oraz realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim, a kontrolę nad tym sprawuje Wójt Gminy Starogard Gdański oraz Wojewoda Pomorski.